

Commissie Meijers

permanente commissie van deskundigen in
internationaal vreemdelingen-, vluchtelingen-
en strafrecht

Aan De Vaste Commissie voor Europese Zaken
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Per e-mail

Commissie Meijers
Permanente commissie
van deskundigen in
internationaal
vreemdelingen-,
vluchtelingen- en
strafrecht

Datum 4 september 2018

Postadres
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam

Kenmerk CM1810

Bezoekadres
Surinameplein 124
1058 GV Amsterdam

Betreft CM1810 Notitie ten aanzien van de stilstand in de behandeling van de Initiatiefwet Europese Informatievoorziening

T (+31) 020 362 05 05

Geachte leden van de Commissie Europese Zaken,

W www.commissie-meijers.nl

De Commissie Meijers heeft kennis genomen van het verslag van het algemeen overleg met de Minister van Buitenlandse Zaken over de informatievoorziening over Europese besluitvorming van 12 april jl.¹ Tijdens dit overleg kwam de stand van zaken met betrekking tot de parlementaire informatievoorziening door de Nederlandse overheid aan bod en werden mogelijkheden ter verbetering besproken. De Commissie Meijers is verheugd met de Kamerbrede inzet voor meer transparantie van Europese besluitvorming. Daar past volgens onze Commissie ook een behandeling bij van de initiatiefwet Europese Informatievoorziening.

E post@Commissie-Meijers.nl

Ontwikkelingen gedurende het afgelopen jaar

Het afgelopen jaar is een bewogen periode geweest waar het de transparantie van Europese besluitvorming betreft. Nadat in maart 2017 het toenmalige Kamerlid Maij en Lid Mulder een initiatiefwet Europese Informatievoorziening indienden,² kwam in juni van dat jaar de Raad van State met een appreciatie van het wetsvoorstel.³

In november van dat jaar presenteerden de Vaste Commissies Europese Zaken van de Eerste en Tweede Kamer namens de Staten-Generaal tijdens een periodieke bijeenkomst van het overlegorgaan van de parlementen van de lidstaten van de EU (COSAC) een position paper over gebreken in het Europese transparantiebeleid.⁴ Dit resulteerde in een brief, ondertekend door 26 parlementaire kamers van de nationale parlementen in de EU, aan de voorzitters van drie Europese instellingen (de Europese Raad, de Raad van de EU en de Europese Commissie) evenals de voorzitter van de Eurogroep. In deze brief deden de ondertekenaars met daarin vier voorstellen voor verbetering van de transparantie van de Europese besluitvorming.⁵ Drie van de vier de voorzitters reageerden op dit initiatief met een toelichtend schrijven, alhoewel deze reacties geen verdere toezeggingen

¹TK vergaderjaar 2017-2018, kamerstuk 22 112, Nr.2556, d.d. 15 mei 2018.

²TK vergaderjaar 2016-2017, kamerstuk 34 695, Nr.2, d.d. 17 maart 2017.

³No. W02.17.0078/II, d.d.23 juni 2017.

⁴Staten-Generaal, 'Opening up closed doors: Making the EU more transparent for its citizens', Paper from the Dutch COSAC delegation on EU transparency presented at the at the COSAC panel "Bringing Europe closer to its citizens", Tallinn, 26-28 november 2017.

⁵Brief van 26 parlementaire kamers van de lidstaten van de EU aan de voorzitters van de Europese Raad, de Raad van de EU, de Europese Commissie, en de Eurogroep, d.d. 20 december 2017.

Commissie Meijers

permanente commissie van deskundigen in internationaal vreemdelingen-, vluchtelingen- en strafrecht

bevatten.⁶

In februari jl. publiceerde de Europese Ombudsman, Emily O'Reilly, haar aanbevelingen in het eigen initiatiefonderzoek naar de transparantie van de wetgevingsprocedure in de voorbereidende werkgroepen van de Raad van de EU. De Ombudsman stelde op meerdere punten vast dat de boring van transparantievereisten tekort schoot, en concludeerde dat er sprake was van wanbeleid. De constatering van wanbeleid is het zwaarste sanctiemiddel dat de Ombudsman ter beschikking staat.⁷ In maart volgde de uitspraak van het Gerecht in de zaak De Capitani/ Europees Parlement. In deze uitspraak stelde het Gerecht dat het Europees Parlement ten onrechte ontwerpteksten (zogenaamde vierkolommen-documenten) in wetgevingsonderhandelingen ('trilogie') niet openbaar had gemaakt, en dat dergelijke documenten, behorend tot het wetgevingsproces, onverwijld en volledig dienen te worden gepubliceerd.⁸

De bovengenoemde ontwikkelingen raken aan de mogelijkheid voor Unieburgers en parlementen, waaronder het Nederlands parlement, om kennis te nemen van essentiële informatie aangaande Europese besluitvormingsprocessen, en om op deze manier geïnformeerd vertegenwoordigers ter verantwoording te kunnen roepen.

Totstandkoming van een Europawet

Sinds haar oprichting in 1990 ijvert de Commissie Meijers voor afdoende waarborgen voor de informatievoorziening voor de Tweede Kamer met betrekking tot Europese besluitvorming. Daarbij legt zij de nadruk op het gegeven dat de Tweede Kamer zijn toezichhoudende en sturende rol in de Europese besluitvorming niet naar behoren kan uitvoeren wanneer informatievoorziening niet afdoende geborgd en gegarandeerd is.⁹ Daartoe deed de Commissie Meijers in een notitie van April 2017 de aanbeveling tot een Europawet voor parlementaire informatievoorziening. Op basis van de ontwikkelende praktijk in Duitsland benoemde de notitie daarbij de minimale vereisten waaraan een dergelijk wet zou moeten voldoen om goed te functioneren.¹⁰ Tijdens een rondetafelbijeenkomst van de Commissie Europese Zaken werd de Commissie Meijers de gelegenheid geboden om haar standpunt nader toe te lichten.¹¹ Uit dit gesprek werd duidelijk dat bepaalde zorgen van de Commissie Meijers betreffende de toegankelijkheid van EU-documenten breed werden gedeeld binnen de Commissie Europese Zaken.¹²

De Commissie Meijers was dan ook verheugd vast te stellen dat de in maart 2017 ingediende Initiatiefwet Europese Informatievoorziening op hoofdlijnen de eerdere gedane aanbevelingen overnam. In een aparte notitie plaatste de Commissie Meijers op bepaalde punten kanttekeningen bij

⁶De voorzitter van de Eurogroep heeft niet gereageerd op de COSAC-brief, zie de brief van de voorzitters van Vaste Commissies van Europese Zaken van de Eerste Kamer en de Tweede Kamer en van het Deense parlement aan de voorzitter van de Eurogroep, d.d. 12 juli 2018. Zie verder: brief van de Europese Raad aan Kamerlid Malik Azmani, d.d. 16 mei 2018; brief van de Raad van de EU aan Malik Azmani, d.d. 23 mei 2018; brief van de Europese Commissie aan de ondertekenaars van de COSAC-brief, d.d. 23 februari 2018.

⁷Later zijn deze aanbevelingen vervat in Special report of the European Ombudsman in strategic inquiry OI/2/2017/TE on the transparency of the Council legislative process, d.d. 16 mei 2018.

⁸Arrest T-540/15, De Capitani / Europees Parlement, ECLI:EU:T:2018:167, d.d. 22 maart 2018.

⁹Zie in recente jaren o.a. CM 1304, Notitie EU-informatievoorziening aan het Nederlands parlement; CM1313, Notitie Commissie Meijers over EU- informatievoorziening aan het nationale parlement en de richtsnoeren voor behandeling van interne Raadsdocumenten; CM1319, Reactie oproep rol Tweede Kamer in EU besluitvorming; CM1601, Notitie en vragen over transparantie van trilogie over nieuwe EU wetgeving.

¹⁰CM 1605, De meerwaarde van een Nederlandse Europawet voor parlementaire informatievoorziening: een verkenning.

¹¹CM1615, Notities van de leden van de Commissie Meijers voor het rondetafelgesprek EU-informatievoorziening van de Vaste Commissie Europese Zaken van de Tweede Kamer.

¹²TK vergaderjaar 2016-2017, kamerstuk 22 112, Nr.2252, d.d. 7 december 2016.

Commissie Meijers

permanente commissie van deskundigen in internationaal vreemdelingen-, vluchtelingen- en strafrecht

de voorgestelde wettekst.¹³ Ook na de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart 2017 zette de proactieve transparantie-bevorderende houding van de Commissie Europese Zaken zich voort. Tijdens de bovengenoemde COSAC-bijeenkomst te Tallinn namen de Vaste Commissies Europese Zaken van beide Kamers het voortouw in het opstellen van een brief aan voorzitters van verschillende organen van de EU. Dat de Kamercommissie Europese Zaken daarmee toont een voortrekkende rol te willen en kunnen spelen in pogingen om de aandacht gericht te houden op gebreken in de informatievoorziening en concrete verbeterpunten voor te stellen acht de Commissie Meijers prijzenswaardig. Voorts getuigt het gegeven dat de Commissie Europese Zaken daarin de samenwerking opzoekt met organen zoals de COSAC en het Europees Parlement volgens de Commissie Meijers van een strategisch houding en een lange adem.

Het advies van de Raad van State

Gelet op de onverminderd brede steun voor beter toezicht op Europese besluitvorming, betreurt de Commissie Meijers het dat de parlementaire behandeling van de Europawet feitelijk stil is komen te liggen. De publicatie van en reactie op het advies van de Raad van State laat reeds meer dan een jaar op zich wachten. Tijdens het recente AO gaf het Lid Mulder aan dat de appreciatie van de Raad van State bijzonder kritisch was geweest, hetgeen naar zijn mening een obstakel vormt voor de verdere behandeling van de initiatiefwet.

De Commissie Meijers acht de aldus ontstane situatie onbevredigend. Het vooralsnog vertrouwelijke karakter van het advies van de Raad van State en gebrek aan een reactie van de wetsindieners maakt het moeilijk voor uw Kamer en het publiek om argumenten voor en tegen (bepaalde aspecten van) de Europawet te wegen. Hiermee is het voor de Kamerleden onmogelijk om betekenisvol voortgang te maken met het dossier. De Commissie Meijers acht het van algemeen belang dat het advies van de Raad van State wordt gepubliceerd zodat het debat over de merites van de wet in volle omvang en in openbaarheid plaats kan vinden.

Openbaarheid nu en in de toekomst

De Commissie Meijers merkt op dat de stilstand omtrent de Europawet incongruent is met de proactieve houding die Commissie Europese Zaken aan de dag legt bij het ter verantwoording roepen van verschillende actoren binnen de EU. De recente bevindingen van de Europese Ombudsman, het recente arrest van het Gerechtshof in de zaak *De Capitani/EP* en de ontoereikende reactie van de ontvangers van de COSAC-brief getuigen ervan dat het van belang blijft voortdurend te blijven inzetten op meer transparantie en beter toezicht. Hier past volgens de Commissie Meijers ook een serieus debat bij over de mogelijkheden voor een betere borging van de Europese informatievoorziening die het kader van een formele wet kan bieden. De Commissie Meijers blijft in dezen onverminderd het standpunt uitdragen dat een Europese informatiewet naar model van het Duitse *Europagesetz* hierin een centrale rol kan spelen. De huidige informatie-afspraken, bestaande uit in overleggen met bewindspersonen afgedwongen toezeggingen vastgelegd in een meervoud aan brieven zijn slecht toegankelijk, niet breed kenbaar, voor meerdere uitleg vatbaar en leiden regelmatig tot constatering van de Commissie Europese Zaken dat de afspraken niet worden nagekomen. De wettelijke verankering zou de informatieplichten van de Nederlandse regering richting het eigen parlement voor de eerste keer op een uitputtende en overzichtelijke manier structureren, de naleving ervan versterken en de regie meer nadrukkelijk bij het parlement leggen. Ook zou het aannemen van een Europawet een helder signaal afgeven richting de Europese partners dat het Nederlands parlement ook in eigen huis in de praktijk brengt wat het binnen de COSAC uit-

¹³CM1703, Notitie ten aanzien van ontwikkelingen in de publieke en parlementaire voorziening van EU-informatie, d.d. 16 mei 2017.

Commissie Meijers

permanente commissie van deskundigen in
internationaal vreemdelingen-, vluchtelingen-
en strafrecht

draagt, door niet alleen de Europese instellingen, maar ook de eigen regering ter verantwoording te roepen voor hun aandeel in het bewerkstelligen van een transparant Europees besluitvormingsproces.

Voor nadere toelichting staat de Commissie Meijers altijd tot uw beschikking.

Prof. mr. Th.A. de Roos,
voorzitter